

meisjes-leerlingen met wie hij praat zonder te flirten en lacht, vaak lacht, zonder ooit één lonk; of aan 't bureautje bij het raam inschreef al wat er weer viel te boeken; stond zijn vrouw, na laten slaap, in de kamer aan het waschstel, ontkleedde zij zich vlak vóór het venster, met enkel de vitrages dicht, niets dan doorzichtge vitrages; en wist in de Bank aan den overkant de klerken op een hoop aan het loeren; en onderging alsof zij het hoorde het striemen van hun hoonende grollen.

Want minder striemden zij dan hij. Nooit kan het dartelen en smalen bij het als vieze schooljongens gluren der botteriken op de Bank halen bij de beleediging van zijn te schielijke onverschilligheid. Als de onwederstaanbare was hij van Java teruggekeerd, een don juan van één-en-vijftig. Naderde hij den ouderdom? Ik heb het niet anders dan in de onbarmhartigheid van zijn plotseling-breken kunnen bespeuren. Of wekte de gretigheid van mijne liefde zijn weerzin? . . . Hij schonk me enkele romans; daaronder was Madame Bovary, waar hij telkens over begon, terwijl ik niet toonen dorst dat het me kwelde. Ik was tot elk waagstuk bereid, doch beurtelings dienden het voorwendsel van zijn medelijden met Bert en het argument van de omzichtigheid noodig bij zijn betrekking, om plannetjes waar hij mijn gemakzucht mee tartte, vaak onmiddellijk na het opperen te doen verwerpen. Toch gingen we vier keeren naar den schouwburg. Eens was het Carmen: de Toreador! eens was het Schnitzler's Frau am Fenster. . . .

Die vrouw werd ik; op mijn manier. Wie mijnen dood wil, ben ikzelf. Daardoor zal ik wel blijven leven, met al de walging van mezelf. 't Is zeker weerzinwekkend, Moeder, dat ik er ziek behagen in vond mij aan het venster ten toon te stellen. Maar wanneer ik, vóór het 'echtelijk' waschstel, vóór dat smalbreed spiegelvlak, te langen tijd eigen blootheid beschouwde, was 't om te weten: wát heeft hem mishaaagd; en 't was om nòg naar de tasch niet te grijpen, waar ik, als dúúrde onze tijd voort, mijn poudre-de-riz en mijn beste odeurfleschje in bewaard hield, hoewel ik ze nu alléén thuis gebruikte, met handen, wreed voor 't eigen lichaam.

Moeder, ik mocht u dit niet besparen. Het geeft u 'oorzaak en gevolg.' Heeft het niet alles moeten zijn? Had ik anders kunnen zijn? Ik, in overspel versmaad door een tien jaar ouderen celibataire, om wien ik alles placht te wagen, ben het stuurlooze kind-van-me-vader, dat Willing zeker had kunnen leiden, maar dat uw domme raad mis-leid heeft.

Men zegt dat ouders van kinderen leeren. Ik kan niet nagaan, wat daaraan waar is, ik heb geen moeder mogen blijven. Maar als de mogelijkheid bestaat, dan moeten de ouders ook willen leeren. U wilde nooit anders dan uzelve. U hieldt te weinig van uw man om ooit zijn aard te kunnen dulden, om te gedooien dat die mij leidde. Mijn leven is mijns vaders wraak. De mensch is meer nog dan verstand, dan domme praal